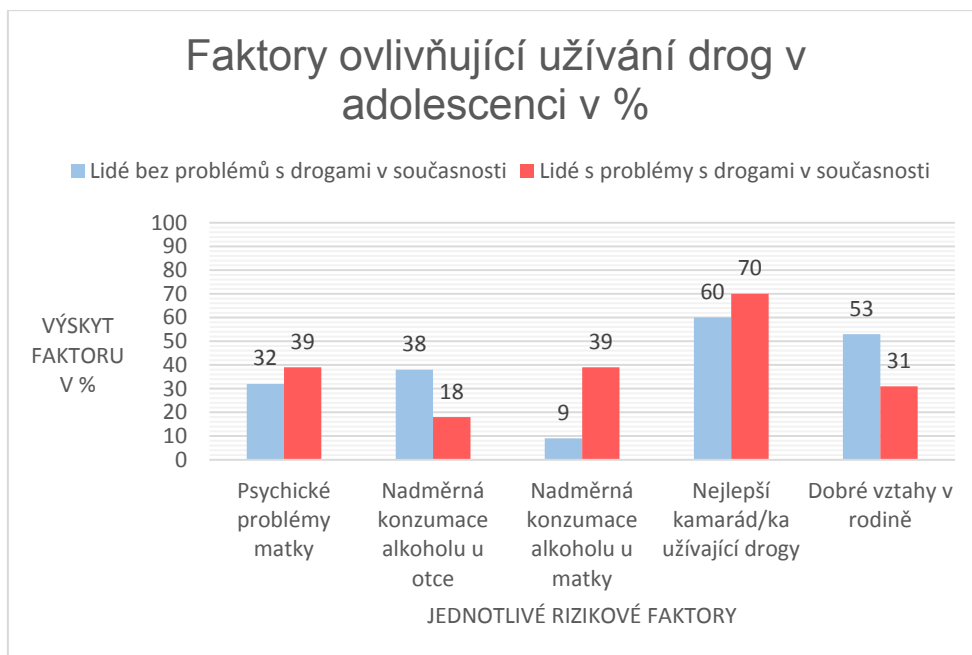

Užívání drog v adolescenci a jejich dopad na život jedinců v dospělosti

Jsou mladí, celý život před sebou a přece sklouznou k extrémnímu řešení svých problémů. Takto asi o 17 letých adolescentech, kteří berou drogy, uvažuje jejich okolí. Jaké je reálné pozadí této problematiky a jak ovlivní rané užívání drog budoucnost těchto adolescentů? Odpovědi najdeme ve studii uveřejněné v Československé psychologii roku 2012, jejímiž autory jsou L. Csémy, T. Zábranský, K. Grohmanonová, Z. Dvořáková, J. Brenza a B. Janíková.

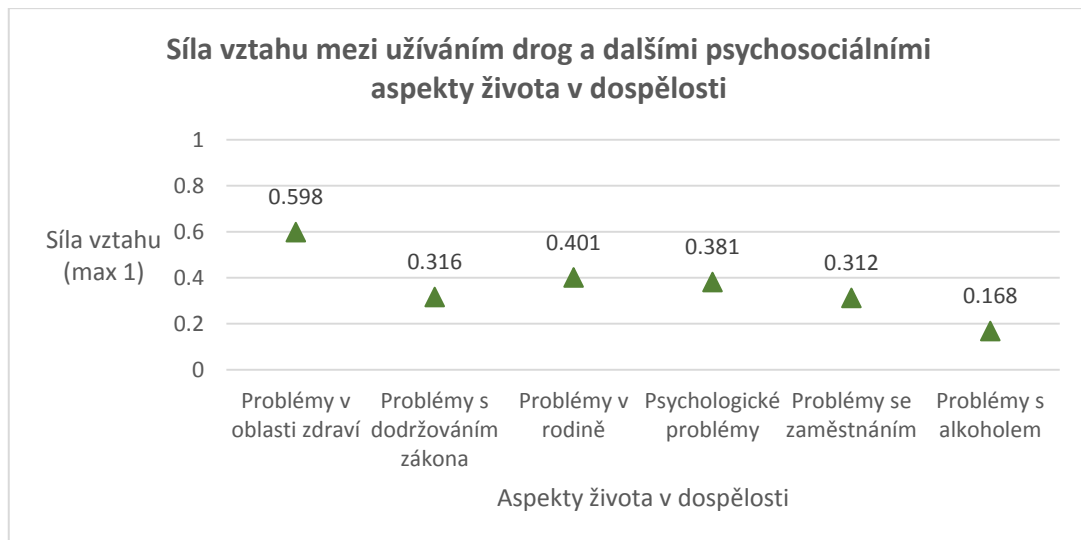
V České republice se počet uživatelů drog odhaduje na 35 až 37 tisíc lidí. Do této studie byla nasbírána data od 52 jedinců, kteří v adolescenci (přibližně ve svých 17 letech) brali tvrdé drogy (42% z nich pervitin a 58% heroin). Výzkumníci tyto jedince po asi 14 letech vyhledali, aby zjistili, jaký vedou život. Měření s adolescenty proběhlo v letech 1996 až 1998 a měření dospělých osob v letech 2010 a 2011. Výzkumníci se zabývali nejen tím, kolik a jaký typ lidí drogy stále užívá, ale také tím, jak jsou momentálně spokojeni se svým životem, zda mají zaměstnání či rodinu. K měření byly použity nejprve dotazníky např. o životní historii, rodinném zázemí, nebo ke zjištění osobnostních charakteristik. Dále se studie opírala o rozhovory a různé škály (životní spokojenosti, sebehodnocení, duševního zdraví, depresivity).

Čtvrtina z účastníků výzkumu měla v dospělosti stále problémy s drogami, stále tedy užívali heroin nebo jiné opiáty, pervitin, kokain nebo podstupovali léčbu pomocí substituční látky. Zaměřme se teď na těchto 13 lidí a na jejich životní historii. Téměř 77% z nich dosáhlo pouze základního vzdělání nebo vyučení. Porovnáme-li tento údaj s údajem Českého statistického úřadu z roku 2011, zjistíme, že je toto číslo 27% vyšší než v běžné populaci.

Rizikové faktory, které tyto 17 leté adolescenty mohly dovést k užívání drog, jsou u všech velmi podobné. U velkého procenta z celkového počtu 52 zkoumaných lidí se objevovalo promiskuitní chování v dospívání, raná alkoholová intoxikace do 12 let věku nebo psychické problémy matky. Často se vyskytovala nadměrná konzumace alkoholu u otce i u matky. Zajímavé je, že malý počet abstinujících zažil nadměrnou konzumaci alkoholu u matky, zatímco u těch, co u drog zůstali, se tento rizikový faktor vyskytl v 39%. Z toho můžeme vyvodit, že toto chování má u matky na dítě zásadně negativní dopad. Za zmínku stojí i vliv vrstevníků. Výzkumníci zjistili, že velké množství jedinců mělo nejlepší kamarády mezi lidmi, kteří také užívali drogy. Dobré vztahy v rodině zažívalo pouhých 31% z těch, co stále užívají drogy, ale 53% z těch, kteří drogy v současné době již neužívají.

Zaměstnání na plný nebo částečný úvazek má z abstinujících 64%, zatímco z těch, co mají stále problémy s drogami 54%. V současnosti žije v manželství 36% abstinentů, zatímco jen 23% uživatelů drog. Co se týče životní spokojenosti, je v obou skupinách poměrně nízká, avšak předvídatelně je vyšší u abstinentů. I depresivita je pro obě skupiny velmi podobná, ale o něco nižší u abstinentů. Při zjišťování osobnostních rysů došli autoři pro obě skupiny ke srovnatelným výsledkům.

Graf nám ukazuje, nakolik užívání drog souvisí s dalšími aspekty života dospělého člověka. Maximum tohoto vztahu je 1. Čím více se hodnota blíží k 1, tím užší je vztah mezi užíváním drog a danou oblastí života.

Co tedy souvisí s užíváním drog? Zásadní vztah můžeme najít mezi užíváním drog a problémy v oblasti zdraví. Ty zase vykazují poměrně těsný vztah s psychologickými problémy a problémy v rodině (čím větší jsou problémy v oblasti zdraví u daného jedince, tím vyšší můžeme předpovídat i problémy v rodině a psychologické problémy). Co může někoho zarazit je to, že výzkumníci našli jen zanedbatelný vztah mezi užíváním drog a problémy s alkoholem.

Co z dané studie vyplývá? Mezi hlavní faktory, které mohou způsobit užívání drog v adolescenci, patří rodinné prostředí, ať už úplnost rodiny či nadměrná konzumace alkoholu rodičů. Velký vliv na adolescenty mají také vrstevníci. Užívání drog má velký dopad na budoucí zaměstnání a rodinný život v dospělosti.

Csémy, L., Zábranský, T., Grohmannová, K., Dvořáková, Z., Brenza, J., & Janíková, B. (2012). Dospívající uživatelé heroinu a pervitinu po 14 letech: Analýza psychosociálních charakteristik. *Československá psychologie*, 56(6), 505-517.

Český statistický úřad (2014). Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu 2011. Retrieved from <https://www.czso.cz/csu/czso/uroven-vzdelani-obyvatelstva-podle-vysledku-scitani-lidu-2011-xllg5xjb8q>